

اقتصاد بخش عمومی

جلد اول

نویسندگان:

سارا کونولی

دانشگاه انگلیای شرقی انگلستان

آلیستیر مونرو

دانشگاه انگلیای شرقی انگلستان

مترجم:

دکتر مرتضی سامتی

عضو هیأت علمی دانشگاه اصفهان

تابستان ۱۳۸۸

کونولی، سارا، ۱۹۴۰ م. <i>Sara Connolly</i> اقتصاد بخش عمومی (جلد ۱) // سارا کونولی و آلستیر مونرو؛ ترجمه: دکتر مرتضی سامتی. همدان: انتشارات نورعلم، ۱۳۸۸. ۳۵۵ ص. <i>Economics of the Public Sector</i> : عنوان اصلی شماره شایک: (ج ۱) ۶-۷۵-۲۷۲۸-۹۶۴-۹۷۸ شماره شایک: (ج ۲) ۳-۷۶-۲۷۲۸-۹۶۴-۹۷۸ ۱. اقتصاد. ۲. مالیه عمومی. ۳. مالیات. ۴. بودجه. ۵. دولت. الف. مونرو، آلستیر ب. سامتی، مرتضی ۱۳۳۶ - مترجم. ج. عنوان. دیوبی: ۳۳۶	HJ ۱۳۱ ۷۹۹۹ ک / ۱۳۸۸
--	--

انتشارات نورعلم: همدان، میدان آرامگاه، ساختمان روشن، واحد ۵
تهران: خ انقلاب - فخررازی - روانمهر - پلاک ۸۴ - تلفن ۶۶۹۶۱۷۴۸
noreelm@yahoo.com ۰۹۱۲۳۱۷۰۶۴۳

نام کتاب: اقتصاد بخش عمومی (جلد ۱)

تالیف: سارا کونولی و آلستیر مونرو

ترجمه: دکتر مرتضی سامتی

ناشر: نور علم

چاپ: جام جم

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۸

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

پخش در تهران: کتابیران-۱۵-۶۶۶۶۵۱۱

پخش در همدان: نشر دانشجو ۰۸۱۱-۸۳۷۸۰۱۰

فروش در تهران: روپروی در دانشگاه تهران - پاساژ فروزنده - کتابیران

www.nooreelm.com پایگاه اینترنتی:

قیمت: ۸۷۰۰ تومان

فهرست مطالب

فصل ۱: اقتصاد ارزشی	۱۵	خلاصه	۶۲
۱-۱ مقدمه	۱۵	سؤالات	۶۳
۱-۲ دولت چیست؟	۲۲	برای مطالعه بیشتر	۶۳
۱-۳ تغییرات طبیعی و اقتصادی بخش عمومی	۲۴	منابع	۶۳
۱-۴ اندازه دولت	۲۷	فصل ۳: عدالت و کارایی	۶۵
۱-۵ نتیجه گیری	۳۳	۳-۱ مقدمه	۶۵
خلاصه	۳۳	۳-۲ زمانی که عدالت بیشتر به معنای کارایی زیاده تر است	۶۷
سؤالات	۳۳	۳-۳ انتخاب اجتماعی	۷۱
منابع برای مطالعه بیشتر	۳۴	۳-۴ توابع رفاه اجتماعی	۷۵
منابع	۳۵	۳-۵ نتیجه گرایی	۸۰
فصل ۲: منطق اقتصادی حضور دولت	۳۹	۳-۶ عدالت در مقابل کارایی: هزینه نهایی وجوه عمومی	۸۳
۲-۱ مقدمه	۳۹	۳-۷ نتیجه گیری	۸۸
۲-۲ تعادل رقابتی	۴۰	خلاصه	۸۸
۲-۳ کارایی	۴۵	سؤالات	۸۹
۲-۴ کارایی پارتو و بازار	۵۲	منابع برای مطالعه بیشتر	۸۹
۲-۵ تفسیرها	۵۵	منابع	۹۰
۲-۶ استدلال های بیشتر	۶۱		
۲-۷ نتیجه گیری	۶۲		

فصل ۴: کالاهای عمومی ۹۱	۴-۶ موکل و نماینده ۱۴۷
۴-۱ مقدمه ۹۱	۴-۵ نماینده و دولت ۱۵۱
۴-۲ کالای عمومی چیست؟ ۹۲	۴-۶ نتیجه گیری ۱۵۳
۴-۳ تولید بهینه ۹۵	خلاصه ۱۵۴
۴-۴ چرا بازار شکست می خورد؟ ۹۹	سؤالات ۱۵۵
۴-۵ آیا مداخله دولت همیشه ضروری است؟ ۱۰۱	منابع برای مطالعه بیشتر ۱۵۵
۴-۶ تهیه کالای عمومی توسط دولت ۱۰۵	منابع ۱۵۵
۴-۷ نتیجه گیری ۱۱۰	مفاهیم کلیدی ۱۵۷
خلاصه ۱۱۱	
سؤالات ۱۱۱	فصل ۷: تحلیل هزینه - فایده ۱۵۷
منابع برای مطالعه بیشتر ۱۱۲	۷-۱ مقدمه ۱۵۷
منابع ۱۱۲	۷-۲ بهبودهای بالقوه پارتویی ۱۵۸
	۷-۳ هزینه های فرصتی و اصول CBA ۱۶۱
فصل ۵: پیامدهای خارجی ۱۱۳	۷-۴ مخاطره ۱۶۶
۵-۱ مقدمه ۱۱۳	۷-۵ برآورد منافع ۱۶۸
۵-۲ پیامدهای خارجی و شکست بازار ۱۱۵	۷-۶ تحلیل هزینه و فایده در عمل ۱۷۲
۵-۳ راه حل هایی برای مشکل پیامد خارجی ۱۲۰	۷-۷ تحلیل هزینه - اثربخشی (CEA) ۱۷۶
۵-۴ مشترکات و ازدحام ۱۳۰	۷-۸ نتیجه گیری ۱۷۷
۵-۵ نتیجه گیری ۱۳۲	خلاصه ۱۷۸
خلاصه ۱۳۳	سؤالات ۱۷۸
سؤالات ۱۳۳	منابع برای مطالعه بیشتر ۱۷۹
منابع برای مطالعه بیشتر ۱۳۴	منابع ۱۷۹
منابع ۱۳۴	
	فصل ۸: انتخاب عمومی ۱۸۳
فصل ۶: اطلاعات نامتقارن ۱۳۵	۸-۱ مقدمه ۱۸۳
۶-۱ مقدمه ۱۳۵	۸-۲ فرایند دموکراتیک ۱۸۴
۶-۲ حق بیمه ۱۳۶	۸-۳ مکانیسم های انتخاب عمومی ۱۹۰
۶-۳ اطلاعات نامتقارن ۱۴۰	۸-۴ عدم کارایی قاعده اکثریت ۱۹۶

۲۷۲..... منابع برای مطالعه بیشتر.....	۱۹۷..... عدم کارایی تحت دموکراسی مستقیم.....
۲۷۳..... منابع.....	۲۰۲..... ۸-۵ نتیجه گیری.....
	۲۰۳..... خلاصه.....
۲۷۵..... فصل ۱۱: اصابت مالیاتی و کارایی.....	۲۰۳..... سوالات.....
۲۷۵..... ۱۱-۱ مقدمه.....	۲۰۴..... برای مطالعه بیشتر.....
۲۷۶..... ۱۱-۲ اصابت مالیاتی، تعادل جزئی.....	۲۰۴..... منابع.....
۲۸۶..... ۱۱-۳ اصابت مالیاتی با رویکرد تعادل عمومی.....	
۲۹۱..... ۱۱-۴ هزینه های مالیات.....	۲۰۵..... فصل ۹: شکست دولت.....
۲۹۶..... ۱۱-۵ مالیات بهینه.....	۲۰۶..... ۹-۱ مقدمه.....
۲۹۸..... ۱۱-۶ نتیجه گیری.....	۲۰۸..... ۹-۲ مسایل نمایندگی.....
۲۹۹..... خلاصه.....	۲۱۶..... ۹-۳ بوروکراسی انحصاری.....
۲۹۹..... سوالات.....	۲۲۴..... ۹-۴ رنت جویی.....
۲۹۹..... منابع برای مطالعه بیشتر.....	۲۲۸..... ۹-۵ مقایسه نهادها.....
۳۰۰..... منابع.....	۲۳۱..... ۹-۶ نتیجه گیری.....
	۲۳۲..... خلاصه.....
۳۰۱..... فصل ۱۲: مباحث بین دوره ای.....	۲۳۳..... سوالات.....
۳۰۱..... ۱۲-۱ مقدمه.....	۲۳۳..... منابع برای مطالعه بیشتر.....
۳۰۵..... ۱۲-۲ انتخاب بین دوره ای و مالیاتها.....	۲۳۴..... منابع.....
۳۱۴..... ۱۲-۳ بدهی و محدودیت بودجه دولت.....	
۳۱۸..... ۱۲-۴ نتایج بلند مدت سیاست مالیاتی.....	۲۳۹..... فصل ۱۰: مالیات.....
۳۲۵..... ۱۲-۵ نتیجه گیری.....	۲۳۹..... ۱۰-۱ مقدمه.....
۳۲۶..... خلاصه.....	۲۴۰..... ۱۰-۲ نظام های مالیاتی.....
۳۲۷..... سوالات.....	۲۵۴..... ۱۰-۳ مالیاتها در بریتانیا و سایر کشورها.....
۳۲۷..... منابع برای مطالعه بیشتر.....	۲۵۷..... ۱۰-۴ بحث های اخیر.....
۳۲۸..... منابع.....	۲۶۴..... ۱۰-۵ فرآیند بودجه بندی.....
	۲۷۱..... ۱۰-۶ نتیجه گیری.....
۳۳۱..... فصل ۱۳: مالیات بر نیروی کار.....	۲۷۲..... خلاصه.....
۳۳۱..... ۱۳-۱ مقدمه.....	۲۷۲..... سوالات.....

۴۱۸.....	سؤالات	۳۳۲.....	۱۳-۲ مدل سازی عرضه نیروی کار
۴۱۹.....	منابع برای مطالعه بیشتر	۳۴۲.....	۱۳-۳ مالیات بر درآمد و ناکارایی
۴۱۹.....	منابع	۳۴۸.....	۱۳-۴ پرداختهای انتقالی و عرضه نیروی کار
		۳۵۳.....	۱۳-۵ نتیجه گیری
۴۲۱.....	فصل ۱۶: بیمه های اجتماعی و دولت رفاه	۳۵۳.....	خلاصه
۴۲۱.....	۱۶-۱ مقدمه	۳۵۴.....	سؤالات
۴۲۶.....	۱۶-۲ بیمه اجتماعی	۳۵۴.....	منابع برای مطالعه بیشتر
۴۲۹.....	۱۶-۳ شکست بازار و بیمه اجتماعی	۳۵۴.....	منابع
۴۳۵.....	۱۶-۴ دولت رفاه و بیمه های اجتماعی در عمل		جلد دوم
۴۴۲.....	۱۶-۵ بحران در دولت رفاه	۳۵۷.....	فصل ۱۴: نابرابری درآمد
۴۴۹.....	۱۶-۶ نتیجه گیری	۳۵۷.....	۱۴-۱ مقدمه
۴۴۹.....	خلاصه	۳۶۰.....	۱۴-۲ اندازه گیری نابرابری
۴۵۰.....	سؤالات	۳۶۶.....	۱۴-۳ موضوعات عملی
۴۵۰.....	منابع برای مطالعه بیشتر	۳۷۲.....	۱۴-۴ مقایسه های بین المللی و روندهای اخیر
۴۵۰.....	منابع	۳۷۹.....	۱۴-۵ توضیح روندها
		۳۸۲.....	۱۴-۶ علل بنیادی
۴۵۳.....	فصل ۱۷: سیاست اجتماعی	۳۸۸.....	۱۴-۷ نتیجه گیری
۴۵۳.....	۱۷-۱ مقدمه	۳۸۹.....	خلاصه
۴۵۴.....	۱۷-۲ سیاست های مبارزه با فقر	۳۹۱.....	منابع
۴۶۰.....	۱۷-۳ دولت رفاه در انگلستان		فصل ۱۵: فقر
۴۶۶.....	۱۷-۴ اصلاحات دولت رفاه	۳۹۳.....	۱۵-۱ مقدمه
۴۷۲.....	۱۷-۵ سیستم رفاهی کنونی	۳۹۴.....	۱۵-۲ تعریف فقر
۴۸۰.....	۱۷-۶ حق شهروندی و دولت رفاه	۴۰۱.....	۱۵-۳ اندازه گیری فقر
۴۹۱.....	۱۷-۷ نتیجه گیری	۴۰۶.....	۱۵-۴ روندهای اخیر در فقر
۴۹۳.....	خلاصه	۴۱۳.....	۱۵-۵ تغییر ماهیت فقر
۴۹۳.....	سؤالات	۴۱۷.....	۱۵-۶ نتیجه گیری
۴۹۳.....	منابع برای مطالعات بیشتر	۴۱۸.....	خلاصه
۴۹۴.....	منابع		

فصل ۱۸: مستمری‌های بازنشستگی و زمان

پیری.....	۴۹۷
۱۸-۱ مقدمه.....	۴۹۷
۱۸-۲ مستمری‌های بازنشستگی، شکست بازار و برابری.....	۴۹۸
۱۸-۳ انفجار زمانی جمعیت OECD.....	۵۰۳
۱۸-۴ فقر بازنشستگان در انگلستان.....	۵۱۲
۱۸-۵ سیمای متغیر جامعه.....	۵۱۷
۱۸-۶ مراقبت و کهولت.....	۵۲۰
۱۸-۷ نتیجه‌گیری.....	۵۲۶
خلاصه.....	۵۲۷
سؤالات.....	۵۲۷
منابع برای مطالعه بیشتر.....	۵۲۸
منابع.....	۵۲۸

فصل ۱۹: بهداشت و درمان

۱۹-۱ مقدمه.....	۵۳۱
۱۹-۲ اقتصاد بهداشت و درمان.....	۵۳۳
۱۹-۳ شکست بازار و مراقبتهای بهداشتی.....	۵۳۵
۱۹-۴ سیستمهای مراقبتهای بهداشتی و درمانی و ضعفهای آنها.....	۵۳۸
۱۹-۵ هزینه‌های خدمات درمانی تعدیل شده.....	
۱۹-۶ شب بازارها و اصلاحات در دو سیستم بهداشت و درمان.....	۵۴۷
۱۹-۷ نتیجه‌گیری.....	۵۵۶
خلاصه.....	۵۵۶
سؤالات.....	۵۵۷
منابع برای مطالعه بیشتر.....	۵۵۷

منابع..... ۵۵۸

فصل ۲۰: آموزش و کارآموزی..... ۵۶۱

۲۰-۱ مقدمه.....	۵۶۱
۲۰-۲ سرمایه‌گذاری بهینه.....	۵۶۴
۲۰-۳ شکست بازار.....	۵۷۰
۲۰-۴ اصلاح نظام آموزشی UK.....	۵۷۷
۲۰-۵ تأمین مالی دانش‌آموزان.....	۵۹۰
۲۰-۷ نتیجه‌گیری.....	۵۹۷
خلاصه.....	۵۹۷
سؤالات.....	۵۹۸
منابع برای مطالعه بیشتر.....	۵۹۹
منابع.....	۵۹۹

فصل ۲۱: خصوصی‌سازی و مالکیت

اجتماعی.....	۶۰۳
۲۱-۱ مقدمه.....	۶۰۳
۲۱-۲ مالکیت عمومی یا خصوصی؟.....	۶۰۵
۲-۱۳ مالکیت، انگیزه‌ها و کارایی.....	۶۱۴
۲۱-۴ فرایند خصوصی‌سازی در بریتانیا.....	۶۲۲
۲۱-۵ اثر خصوصی‌سازی در بریتانیا.....	۶۲۹
۲۱-۶ نتیجه‌گیری.....	۶۳۸
خلاصه.....	۶۳۸
سؤالات.....	۶۳۹
منابع برای مطالعات بیشتر.....	۶۳۹
منابع.....	۶۳۹

فصل ۲۲: قانون‌گذاری و سیاست‌گذاری	۶۴۱
رقابتی.....	۶۴۱
۲۲-۱ مقدمه	۶۴۱
۲۲-۲ تنوری قانون‌گذاری	۶۴۲
۲۲-۳ قانون‌گذاری و خصوصی‌سازی	۶۷۱
۲۲-۴ ساختار قانون‌گذاری	۶۴۹
۲۲-۵ قانون‌گذاری صنایع خصوصی سازی شده در	
نتیجه‌گیری	۶۵۹
خلاصه	۶۶۰
سئوالات	۶۶۰
منابع برای مطالعات بیشتر	۶۶۱
منابع	۶۶۱
فصل ۲۳: محیط‌زیست	۶۶۳
۲۳-۱ مقدمه	۶۶۳
۲۳-۲ عدالت و محیط‌زیست	۶۶۴
۲۳-۳ ابزارهای متکی به بازار و سیاست	۶۶۴
۲۳-۴ جاده‌ها و محیط‌زیست	۶۸۱
۲۳-۵ آلودگی فرامرزی و مشترکات جهانی	۶۸۶
۲۳-۶ گرم شدن کره زمین	۶۹۱
۲۳-۷ نتیجه‌گیری	۷۰۰
خلاصه	۷۰۰
سئوالات	۷۰۰
منابع برای مطالعات بیشتر	۷۰۱
منابع	۷۰۲
فصل ۲۴: مایل فدرال و اتحادیه اروپا	۷۰۵
۲۴-۱ مقدمه	۷۰۵
۲۴-۲ چرا دولت دارای چندین اندازه است؟ ...	۷۰۶
۲۴-۳ اتحادیه اروپا	۷۱۹
۲۴-۴ مسأله واگذاری در اتحادیه اروپا	۷۲۴
۲۴-۵ نتیجه‌گیری	۷۳۳
خلاصه	۷۳۳
سئوالات	۷۳۴
منابع برای مطالعات بیشتر	۷۳۵
منابع	۷۳۵

مقدمه نویسندگان

در بسیاری از متن‌های آکادمیک، مقدمه مکانی است برای توضیح نویسندگان در مورد اینکه چرا اقدام به نوشتن کتاب نموده اند، یک مقدار در مورد اهداف خوانندگان کتاب صحبت می‌کنند و اینکه چگونه مدرسین می‌توانند اپکتاب را درس بدهند و در نهایت تشکر از افرادی که به آن‌ها در نوشتن کتاب کمک کرده اند. مقدمه ما هم جدای از این قاعده نیست. نظیر بسیاری از نویسندگان آماتور که به خاطر نبودن یک متن مناسب ناراحت هستند. در این مورد امیدواریم کتابی باشد که هم به روز باشد و هم حاوی مستنداتی در مورد سیاست‌های عمومی و در عین حال مستند بر تئوری‌های اقتصاد خرد. همچنین امید ما این است که کلیه جنبه‌های فعالیت دولت شامل: مخارج و مالیات‌ها، قانون گذاری و توزیع مجدد، کالای خصوصی و عمومی، پوشش داده شده باشد.

فکر ما این است که این کتاب برای دانشجویان کارشناسی، برای کسانی که اصول اقتصاد خرد را مطالعه کرده و می‌خواهند بدانند این اصول چگونه در درک فعالیت‌های دولت بکار می‌رود، مفید است. همین‌طور کتاب بعضی آشنایی‌ها در مورد ابزارهای اساسی که بتواند تکنیک‌های اقتصاد خرد را راحت تر بکار برد. یک مقدار کمی ریاضیات در کتاب بکار رفته که بسیار با ارزش است، تا آنجا که دانشجویان با نوعی علاقه مندی در اقتصاد سیاست عمومی، اما با زمینه‌هایی بجز اقتصاد بتوانند به مفاهیم دست یابند. مطابق فن تعلیم، کتاب بصورت یک سنگ زیر بنایی بین متن‌های مقدماتی مورد علاقه دانشجویان و متن‌های میانی تئوری اقتصاد طراحی شده است. کتاب داری تعایفی از مفاهیم، سوالات مروری و خلاصه‌ها می‌باشد ولی از آنجا که حوزه وسیعی از مطالب پوشش داده شده است، به صورت خودآموز طراحی نشده است. بجای آن در انتهای هر بخش منابع زیادی وجود دارد که بویژه برای خوانندگان متخصص در این زمینه برای فهم بیشتر مطالب درج گردیده است.

همچنین تلاش کرده ایم جنبه‌های اصلی هر موضوع را پوشش دهیم و طبیعتاً توضیحات کمی در جزئیات هر مطلب داده شده است. انتخاب بخشی از موضوعات ایده شخصی و بخشی نیز بخاطر اهمیت موضوع بوده است. بعضی موضوعات مانند محیط زیست، بهداشت و بازنشستگی در کتاب

آورده شده است ولی نظیر کتاب‌هایی که بهد از ماسگریو نوشته شده از اقتصاد کلان کمتر استفاده شده است. موضوعاتی مانند مسکن، جرم، حمل و نقل و سیاست صنعتی در کتاب نیامده است.

کتاب به پنج بخش تقسیم شده است، که بطور جزئی فصول با هم در ارتباط هستند. ولی بهتر است مدرسین خودشان طرح درس را تهیه و اجرا کنند. این تقسیم‌بندی‌ها خیلی قطعی نیست. برای مثال موضوعات محیط زیست در بخش ۵ و در عین حال تحلیل هزینه فایده و پیامدهای خارجی در بخش ۱ درج گردیده و کاربرد قانون‌گذاری و خصوصی سازی برای بیان تضاد بین انتخاب عمومی و مدل علاقه مندی‌های دولت بکار گرفته شده است. به روش‌های مختلفی این کتاب می تواند استفاده شود.

در ترم اول ارائه درس اقتصاد بخش عمومی بخش‌های شکست بازار و انتخاب عمومی را شروع می کنیم و بعضی موضوعات انتخابی از سه بخش دیگر را تدریس می کنیم. در ترم دوم بقیه فصول باقیمانده تدریس می شود.

در درس سستی مالیه عمومی فصل‌های ۱ تا ۷ و سپس بحث مالیات‌ها تدریس می شود و در بحث‌های جدید قانون‌گذاری و خصوصی سازی به آن اضافه شده است. در درس سیاست‌های اجتماعی عمده بحث روی بخش ۳ و فصل ۱۳ مالیات بر نیروی کار تمرکز می یابد.

سارا کونولی و آلیستیر مونرو

اعضاء هیأت علمی دانشگاه انگلیای شرقی انگلستان

مقدمه مترجم

پس از بحران اقتصادی سال ۱۹۲۹ به بعد و اهمیت یافتن نقش دولت در فرآیند توسعه اقتصادی به مناسبت توصیه های جان مینارد کینز، پیوسته فعالیت های اقتصادی دولت مورد بحث و تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. دیدگاه های مختلفی در این ارتباط شکل گرفته و ادبیات بسیار وسیعی بوجود آمده که در یک مقطع زمانی نام مالیه عمومی و امروزه پس از توسعه و تکامل آن با نام اقتصاد بخش عمومی شناخته شده است. ذکر نام پل ساموئلسن به عنوان پدید آورنده نقطه عطف حرکت از بحث مالیه عمومی به سمت اقتصاد بخش عمومی توسط انتشار مقاله معروف «تئوری هزینه های عمومی دولت» در سال ۱۹۵۵ خالی از لطف نیست. سپس اقتصاد بخش عمومی در قالب دو بحث اساسی و مرتبط «انتخاب عمومی و مالیه عمومی» تدوین و هر بار در این دو حوزه مطالب جدید تری مطرح شده، به گونه ای که امروزه بحث هایی نظیر تئوری های جدید رای گیری، محیط زیست، قانون گذاری، خصوصی سازی، توزیع های بین نسلی، آموزش و کارآموزی، بهداشت و درمان و غیره نیز مطرح است که در فصول مختلف این کتاب علاوه بر بحث های سستی قابل مشاهده است و این از ویژگی های آن به شمار می رود.

در کشور عزیز ما ایران نیز توسعه و شناخت بیشتر ادبیات اقتصاد بخش عمومی با توجه نوع اقتصاد بسیار حائز اهمیت است زیرا که بخش عظیمی از فعالیت های اقتصاد ما در حوزه اقتصاد دولت شکل می گیرد. در این ارتباط نام فرزانه گانی چون استاد محمد حسین تمدن جهرمی و استاد جشید پژوهیان به عنوان پیش گامان توسعه ادبیات اقتصاد بخش عمومی در ایران مطرح است. جا دارد این تلاش اندک را به هر دو استاد بزرگ خود تقدیم نمایم.

در ترجمه مقدماتی برخی از فصول این کتاب آقایان دکتر همایون رنجبر و دکتر محمد خضری و همچنین سرکار خانم دکتر مهشیدی شاهچرا همت ورزیده اند که از تلاش آن ها صمیمانه تشکر می کنم. بجاست از سرکار خانم بدری صمدانی بخاطر تایپ، از آقای نریمانی بخاطر ویرایش نهایی کتاب، از

آقای مهدی کارنامه حقیقی بخاطر ترسیم نمودارها و از آقای دکتر نادر مهرگان که تسهیلات چاپ کتاب را فراهم نموده‌اند تشکر نمایم. از همسرم سرکار خانم سوسن صامتی که در برگردان تخصصی برخی جملات متن کمک کرده‌اند و از فرزندانم سروش، صبا و سجاد نیز بخاطر صبوریشان به هنگام ترجمه کتاب تشکر می‌کنم.

از خوانندگان عزیز خواهشمندم اشکالات متن را به آدرس sameti@ase.ui.ac.ir ارسال فرموده تا در چاپ‌های بعدی اصلاح شود.

مرتضی سامتی

تابستان ۱۳۸۸